

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Волинський національний університет імені Лесі Українки
Освітня програма	21210 Географія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	106 Географія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Волинський національний університет імені Лесі Українки
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	21210
Назва ОП	Географія
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	106 Географія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Кушнір Анатолій Степанович, Брайнінгер Ольга Іванівна, Пасько Володимир Феодосійович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	29.03.2021 р. – 31.03.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-03/%D0%92%D1%96%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D1%81%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%8C%D0%BE%D1%97%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B8.pdf>

Програма візиту експертної групи https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-03/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%B0%D0%BA%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B8%D0%B7%D0%B8_3.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

За результатами проведення акредитації експертною групою встановлено, що цілі освітньо-професійної програми (далі - ОПП) Географія у відповідності до якої здійснюється підготовка здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти є чіткими та відповідають Стратегії розвитку Волинського національного університету імені Лесі Українки. Зміст і структура ОПП є логічними і послідовними, відповідають вимогам Закону України «Про вищу освіту». Зміст ОПП відповідає інтересам здобувачів та містить всі необхідні освітні та наукові компоненти для повноцінної підготовки фахівців географів. Освітньо-професійна програма забезпечує процес формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти, форми і методи навчання базуються на врахуванні студентоцентрованого підходу і принципів академічної свободи. Освітній процес забезпечують науково-педагогічні працівники відповідної освіти і високої кваліфікації, які успішно поєднують навчально-викладацьку і науково-дослідницьку роботу. У ЗВО сформовано ефективну систему внутрішнього моніторингу якості освітніх програм, послідовно дотримуються принципів і вимог академічної доброчесності. Забезпечення матеріально-технічними ресурсами знаходиться на належному рівні. Правила прийому на навчання є чіткими і зрозумілими. В Університеті відсутні ознаки дискримінації за будь-якою ознакою. ОПП Географія має перспективи розвитку на основі врахування досвіду найкращих вітчизняних та світових практик у підготовці фахівців географів. За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма в цілому відповідає Критеріям, виявлені недоліки не є суттєвими та пропонує акредитувати ОПП Географія першого (бакалаврського) рівня у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

За результатами акредитаційної експертизи експертна група відзначає загальне позитивне враження та належну якість ОПП Географія першого (бакалаврського) рівня у Волинському національному університеті імені Лесі Українки. Мета ОПП повністю узгоджується з місією та стратегією Університету. При перегляді і оновленні ОПП враховано галузевий та регіональний контекст і частково потреби вітчизняного ринку праці. Зміст і структура ОПП є логічними і послідовними, відповідають вимогам Закону України «Про вищу освіту». Під час формування цілей та програмних результатів навчання в ОП враховувались позиції всіх стейкхолдерів. ОПП «Географія» передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через здійснення вибору навчальних дисциплін із застосуванням електронної системи «ПС-Журнал успішності-Web». Позитивними практиками є наявність в ЗВО Каталогу освітніх програм та вибіркових дисциплін, а також залучення роботодавців та фахівців-практиків до викладання на освітній програмі. Форми і методи навчання базуються на врахуванні студентоцентрованого підходу й принципах академічної свободи. Система внутрішнього забезпечення якості освітнього процесу у ЗВО має позитивні практики, зокрема функціонує «Школа гарантів». Проводиться внутрішній аудит з метою виявлення недоліків в ОП. ЗВО дотримується принципів прозорості та публічності під час здійснення освітнього процесу. Університет забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів ВО до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів ВО, які навчаються на ОПП. Створено умови для введення здобувачів у науковий простір, функціонують проблемні групи та студентські наукові гуртки. НПП беруть участь у науково-технічних темах результати виконання яких публікуються як у фахових виданнях України, так і за кордоном. Університет забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності НПП та здобувачів, проводить заходи щодо популяризації доброчесності.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Під час акредитації ОПП виявлено наявність деяких слабких сторін та запропоновано рекомендації, практична реалізація яких дозволить удосконалити якість освіти за даною ОПП. Слабкі сторони: 1) При визначенні цілей та програмних результатів навчання в недостатній мірі враховані сучасні потреби ринку праці, відсутні результати опитувань існуючих та потенційних роботодавців щодо необхідних фахових компетентностей випускників ОП; 2) Існуюча процедура вільного вибору навчальних дисциплін через вибір з переліку та вибір блоків дисциплін на діючій ОПП Географія 2017-2019 рр. не дозволяє у повній мірі реалізувати право вільного вибору освітніх компонент для здобувача вищої освіти. 3) На ОП відсутня практика оновлення змісту освітніх компонентів за результатами участі НПП в міжнародних дослідницьких проектах, грантових програмах; 4) Незначна участь здобувачів вищої освіти у програмах академічної мобільності та у закордонних наукових конференціях, наукових проектах, грантах для молодих вчених; 4) Необізнаність здобувачів щодо можливостей неформальної освіти.

Рекомендації: • Організувати та здійснити опитування серед роботодавців, з метою виявлення потреб ринку праці у фахівців за даною ОП; • Активізувати участь НПП та здобувачів освіти у міжнародних наукових проектах, грантах за даною спеціальністю; • Посилити практику проведення онлайн-семінарів чи будь-яких інших форм співпраці з закордонними науковцями та практиками із залученням їх до освітнього процесу на ОП; • Увести до переліку освітніх компонентів англomовні дисципліни фахового спрямування; • Продовжити залучення професіоналів-практиків до викладання на ОП на регулярній основі, а також співпрацю з роботодавцями стосовно працевлаштування здобувачів вищої освіти • Активізувати академічну мобільність здобувачів як міжнародну, так і внутрішню; • Посилити інформування здобувачів щодо інструментів та можливостей неформальної освіти; • Заохочувати участь здобувачів ВО у міжнародних наукових проектах, наукових фахових асоціаціях та товариствах, закордонних наукових конференціях.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Цілі ОПП Географія чітко сформульовані та відповідають місії та стратегії ВНУ імені Лесі Українки, спрямовані на підготовку висококваліфікованих фахівців, що володіють комплексними знаннями у межах спеціальності 106 “Географія” за першим (бакалаврським) рівнем освіти. Вони визначені у Стратегії розвитку Волинського національного університету імені Лесі Українки на 2020-2024 роки (<https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/strategy.pdf>) і Програмі реалізації Стратегії розвитку Волинського національного університету імені Лесі Українки на 2020-2024 роки (<https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/program.pdf>) та відповідають основним завданням реформування вищої школи, досягнення найвищих світових стандартів, а також тенденціям розвитку спеціальності. Волинський національний університет імені Лесі Українки – є одним із центрів географічної освіти і науки України. Географічний факультет ВНУ імені Лесі Українки має давні традиції підготовки фахівців-географів, починаючи із 1940 року. Наразі на географічному факультеті сформовано власну науково-педагогічну школу, що у поєднанні із традиційними та сучасними підходами до навчання сприяє підготовці здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 106 Географія. ОПП Географія передбачає забезпечення підготовки фахівців зі здатністю розв'язувати спеціалізовані завдання в предметній області фізичної та суспільної географії та вирішувати прикладні проблеми у професійній діяльності із використанням сучасного теоретико-методологічного апарату досліджень. На зустрічах з адміністрацією ЗВО встановлено, що освітня і наукова політика Університету загалом і географічного факультету зокрема, формується відповідно до встановлених пріоритетних напрямів розвитку Університету на основі врахування сучасних тенденцій освітньої та наукової діяльності.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

За результатами онлайн зустрічей зі здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, роботодавцями та академічною спільнотою, експертною групою з'ясовано, що при формуванні цілей та програмних результатів навчання ОПП в повній мірі враховано їхні пропозиції на етапах проектування та перегляду ОП. Позитивною практикою ЗВО є щорічний перегляд ОП, що дозволяє вносити консолідовані пропозиції щодо оновлення змісту освітніх програм, що регламентується Положенням про розроблення, затвердження, моніторинг, перегляд та закриття освітніх програм у Волинському національному університеті імені Лесі Українки. Більшість отриманих рекомендацій стосувалися внесення нових освітніх компонентів до блоків обов'язкових та вибіркових дисциплін. За результатами обговорень до ОПП Географія 2017 р. було включено такі нові ОК: “Курсова робота з географічного моніторингу”, “Інформаційні технології в галузі знань”, “Заповідна справа” (<https://app.box.com/s/3lw2dkxy1trcvpx7v4u33cj9gwi6g7fy>, <https://app.box.com/s/po2ejlzbzbeuyljspcjlotwr85962h1io>). До ОПП 2019 р. за пропозиціями здобувачів освіти та роботодавців було включено дисципліну туристичного спрямування «Екологічний туризм». З метою приведення програми до введеного у дію Стандарту вищої освіти за спеціальністю “Географія” в 2020 р. були внесені зміни в ОП. Як наслідок змінено обсяг та зміст обов'язкових та вибіркових дисциплін, необхідних для отримання фаху. Проект ОП направлявся на рецензування до провідних установ та організацій Волинської області. Були отримані позитивні рецензії від начальника управління освіти і науки Волинської обласної державної адміністрації Л. Плахотної, т.в.о. начальника управління екології та природних ресурсів Волинської області В. Тимощука, керівника туристичного агентства “МіксТур” В. Зейка Під час зустрічі у фокус-групі роботодавці також підтвердили активну співпрацю із ЗВО, залучення до проектування ОП

(начальник відділу екології Луцької міської ради О. Лисак) та врахування їх пропозицій при обговоренні та перегляді ОП (директор Волинської філії державної установи “Інститут охорони ґрунтів України” М. Зінчук). До формування цілей та програмних результатів навчання ОП на стадії проектування залучалися представники академічної спільноти. Так позитивні рецензії на ОП надали відомі фахівці-географи з провідних ЗВО України, про що зазначено у звіті самооцінки. На відкритій зустрічі були присутні представники академічної спільноти із ХНУ імені В.Н. Каразіна (проф. Нємець Л.М.), ЛНУ імені Івана Франка (проф. Назарук М.М.), які підтвердили активну співпрацю з географічним факультетом ВНУ імені Лесі Українки в процесі розробки та реалізації ОПП Географія. В той же час за результатами порівняльного аналізу акредитації ОНП Науки про Землю за третім (доктор філософії) рівнем вищої освіти у ВНУ імені Лесі Українки та ОПП Географія за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти встановлена дублювання кола роботодавців та інших стейкхолдерів які залучені до процедур обговорення проєктів ОП.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі та програмні результати навчання ОПП Географія в цілому враховують сучасні тенденції розвитку спеціальності 106 Географія, галузевий та регіональний контекст, досвід аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм. Власне це і визначає необхідність підготовки фахівців з компетентностями за ОПП, зокрема для вирішення системних фізико-географічних (рекультивация територій після гірничо-видобувної діяльності, збереження лісових ресурсів, проблеми трансформації довкілля урбанізованих територій, адаптації до змін клімату) та суспільно-географічних (розвиток депресивних територій, регулювання закордонних трудових міграцій, незбалансована структура господарства тощо) проблем. Регіональний контекст ОП враховувався при формуванні освітніх компонентів. ОП містить такі ОК як “Географія Волині” (“Географія Волинської області” в ОПП 2020 р.), “Суспільно-географічний комплекс Волині”, “Творчий феномен Лесі Українки”. Регіональний контекст ОП також підтверджується тематикою курсових робіт та наукових досліджень, більшість яких спрямована на вирішення суспільно-географічних, фізико-географічних та екологічних проблем Волинської області. Галузевий контекст програми відзначали академічний персонал та роботодавці при онлайн зустрічах. При формуванні цілей та ПРН в ОПП було враховано досвід аналогічних програм Львівського національного університету імені Івана Франка, Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка та закордонних університетів, зокрема, Ягеллонського університету (м. Краків, Польща) та Варшавського університету (Польща), зокрема, запозичено обов'язкові освітні компоненти професійного спрямування та їх структурно-логічну послідовність викладання, адаптовано методіку дослідження елементарних природних територіальних систем, яка використовується під час проведення навчальної професійно-орієнтованої практики. За результатами аналізу звіту самооцінки та онлайн зустрічей у фокус групах ЕГ встановлено, що при визначенні цілей та програмних результатів навчання в недостатній мірі враховані сучасні потреби ринку праці. Відсутні результати опитувань існуючих та потенційних роботодавців щодо необхідних фахових компетентностей випускників ОП. Не враховано також досвід інших зарубіжних ЗВО з якими Університет заключив договори про співпрацю та які мають позитивні практики у підготовці бакалаврів, зокрема ЗВО Німеччини, Білорусі, Словаччини.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 106 Географія на час розроблення та введення у дію ОПП (наказ ректора ВНУ імені Лесі Українки від 30.03.2017 р.) був відсутній. У процесі розробки ОПП проєктна група керувалася вимогами Національної рамки кваліфікацій, а також Методичними рекомендаціями щодо розроблення стандартів вищої освіти, які затверджено та введено в дію Наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2016 р. № 600 та проєктом стандарту вищої освіти за спеціальністю 106 Географія для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 106 Географія затверджений і введений у дію наказом Міністерства і освіти України від 16.06.2020 р. №805. Нова редакція ОПП Географія була розроблена і затверджена наказом ректора ВНУ імені Лесі Українки від 23.06.2020 р. №153-з в якій враховані всі вимоги Стандарту вищої освіти за спеціальністю 106 Географія для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Передусім, уточнено об'єкти предметної області, які водночас є об'єктами вивчення нормативних базових професійних дисциплін (природно- та суспільно-географічні комплекси, їх складові у взаємозв'язку, просторові процеси й форми територіальної організації), приведено у відповідність ціль навчання за стандартом, додано форми атестації здобувачів вищої освіти, зокрема кваліфікаційну роботу та атестаційний комплексний державний екзамен, загальні і фахові компетентності повністю забезпечені обов'язковими освітніми компонентами, нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти відповідає ПРН.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильними сторонами ОПП є чітко сформовані цілі та завдання ОП, що повністю корелюються з місією та стратегічними завданнями ВНУ імені Лесі Українки. Позитивною практикою ЗВО є щорічний перегляд та оновлення змісту ОК програми на основі врахування консолідованих пропозицій стейкхолдерів. В ОП вдало враховано галузевий та регіональний контекст, що реалізовано в освітніх компонентах та тематиці курсових робіт і наукових досліджень. З метою врахування тенденцій розвитку спеціальності робочою групою було вивчено досвід підготовки бакалаврів у вітчизняних та закордонних університетах (переважно польських).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкими сторонами ОПП є: дублювання кола стейкхолдерів залучених до формування цілей та програмних результатів навчання при обговоренні проектів ОНП Науки про Землю третього рівня вищої освіти та ОПП Географія; відсутність оприлюднених результатів аналізу ринку праці та опитувань потенційних роботодавців щодо необхідних фахових компетентностей випускників ОП. ЕГ рекомендує: розширити коло стейкхолдерів, шляхом проведення більш активної інформаційної політики щодо оприлюднених проектів ОП серед потенційних роботодавців, академічної спільноти та здобувачів освіти; здійснити опитування серед роботодавців, з метою виявлення потреб ринку праці у фахівцях за даною ОП; на основі активізації міжнародної співпраці із закордонними університетами-партнерами розглянути можливість більш активного залучення сучасних світових практик у формуванні цілей, ПРН та змісту освітніх компонентів за аналогічними ОП.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Загалом ОП в цілому відповідає якісним характеристикам за Критерієм 1: цілі ОП та ПРН після перегляду і оновлення ОПП Географія визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм. Виявлені недоліки, які стосуються відсутності результатів аналізу ринку праці, опитувань потенційних роботодавців не є суттєвими та не впливають на якість освітньої програми, що дозволило ЕГ оцінити відповідність Критерію 1 за рівнем В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОПП Географія та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) становить 240 кредитів. В оновленій редакції ОП 2020 р. вона містить 180 кредитів ЄКТС обов'язкових компонент (75 % від загального обсягу) та 60 кредитів ЄКТС вибіркових компонент (25%), що затверджені рішенням вченої ради ВНУ імені Лесі Українки від 23 червня 2020 року, протокол №153-з. Такий обсяг ОП відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти для спеціальності 106 Географія першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 10 Природничі науки, затвердженого і введеного в дію наказом Міністерства освіти та науки України від 16 червня 2020 року № 805.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОПП Географія в цілому має досить чітку структуру. Всі освітні компоненти поєднані між собою логічною послідовністю і становлять взаємопов'язану систему дисциплін природничо-географічного та суспільно-географічного спрямування. Структурно-логічна схема ОП є досить детальною та в цілому відображає порядок вивчення освітніх компонент програми. Не обґрунтованою є лише вивчення дисципліни «Основи трудового права та підприємницької діяльності» (ОЗ 17) у 5 семестрі, оскільки вона є комплексною та поєднує в собі правову та

економічну складові. Її варто було б перенести до 6 семестру коли будуть вивчатися дисципліни суспільно-географічного спрямування. В ОП 2017 року не зовсім логічним є поєднання окремих дисциплін вільного вибору в одному блоці, зокрема суспільно-географічних дисциплін з економічними чи соціальними («Географія населення з основами демографії» та «Основи економічних теорій», «Урбаністична географія» та «Соціологія»), оскільки вони передбачають досягнення зовсім різних програмних результатів. Варто також зазначити, що кількість та обсяг дисципліни з вибіркового компоненту ОП переважно в однаковій мірі відображають складові як фізичної географії, так і суспільної географії. У цілому, набір обов'язкових компонентів освітньої програми дозволяє досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст освітньої програми, перелік освітніх компонентів а також результатів навчання відповідає предметній області спеціальності 106 Географія для першого (бакалаврського) рівня. Програмні результати навчання забезпечуються освітніми компонентами, які охоплюють всі розділи сучасної географії та включені до обов'язкової складової ОП. Під час зустрічей у фокус-групах було виявлено, що при формуванні освітніх компонентів враховано комплексний підхід, що дозволяє поєднувати в собі освітні компоненти природничого, суспільного спрямування та компоненти, що забезпечують пізнання і розуміння геопросторової організації. Запропоновані в ОП цикли взаємопов'язаних компонентів в цілому забезпечують набуття здобувачами вищої освіти необхідних компетентностей та фахових навичок у сфері географії.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Експертною групою встановлено, що індивідуальна освітня траєкторія на ОП реалізується відповідно до затверджених положень Університету, зокрема, «Положення про порядок формування індивідуальної траєкторії навчання студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки» (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_poriadok_formuvannia_individualnoi_traiektorii.pdf); «Положення про індивідуальний навчальний план студента» (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_individualnyi_navchalnyi_plan_studenta.pdf); «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Волинського національного університету імені Лесі Українки» (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_poriadok_realizatsii_prava_na_akademichnu_mobilnist.pdf); «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_20vuznannia_rezultativ_navchannia_formalnii.pdf). З метою покращення процедури інформування та розширення можливостей для індивідуальної траєкторії студента в ЗВО створений Каталог освітніх програм та вибіркового компоненту (<https://vnu.edu.ua/uk/all-educations>), який містить перелік та силабуси нормативних і вибіркового компоненту, які пропонуються на поточний та наступний навчальні роки за ОП Географія, а також переліки ОК з інших ОП Університету. Здобувачі вищої освіти мають можливість на сайті факультету ознайомитися із описом освітньої програми, навчальним планом, переліком обов'язкових та вибіркового компоненту, їх силабусами (<https://vnu.edu.ua/uk/faculties-and-institutions/geografichniy-fakultet>). Окрім того викладачі на перших заняттях знайомлять студентів із силабусами дисциплін, що було підтверджено під час онлайн бесід у фокус-групах. У діючих навчальних планах 2017-2019 р.р. встановлена модель вибору дисциплін за переліками, яка не дозволяє у повній мірі реалізувати право вільного вибору освітніх компонентів для здобувачів вищої освіти. Має місце обмеження кількості вибіркового компоненту - в семестр студент обирає одну або ж дві дисципліни із запропонованого переліку пар дисциплін. Також студенти мають обрати блок дисциплін фізичної або економічної та соціальної географії. Вибір за блоками обмежує можливість здобувачів освіти на вільний вибір дисциплін, оскільки вони не можуть комбінувати дисципліни з різних блоків. В оновленій ОП 2020 р. розширено можливості здобувачів освіти щодо вибору дисциплін вільного вибору через Каталог вибіркового компоненту. Здобувачі освіти на ОП мають змогу обрати дисципліни через систему "ПС-Журнал успішності-Web". Під час зустрічей у фокус-групах здобувачі підтвердили що вони ознайомлені із переліком вибіркового компоненту та процедурою їх обрання. Також вони можуть вільно обирати тематику курсових робіт та наукових досліджень.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

На ОП Географія організація практик здійснюється відповідно до «Положення про організацію навчального процесу на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_orhanizatsiuv_navchalnoho_protseuu_2ch_rivniakh.pdf), а також «Положення про проведення практики студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки» (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_pro_provedennia_praktyku_studentiv.pdf). Основними

видами практичної підготовки за ОПП є проведення практичних занять, лабораторних робіт, навчальних екскурсій. Програма містить 29 (131 кредит ЄКТС) практично орієнтованих ОК, що дозволяють здобувачам освіти в повній мірі отримати необхідні практичні навички та фахові компетентності. Практична підготовка за ОП також передбачає проведення навчальних та виробничих практик на які відведено 11 кредитів ЄКТС, що складає лише 4,5% від загального обсягу програми. З метою інформування здобувачів про мету, завдання та особливості організації і проведення практик розроблені програми та силабуси навчальних та виробничих практик. В II семестрі здобувачі проходять навчальну комплексну природничо-наукову практику з виїздом студентів до Українських Карпат, Воронізького заказника, Ківерцівського НПП "Цуманська Пуща". Практика складається з 4 розділів, що включають проведення польових робіт з таких навчальних дисциплін: «Метеорологія та кліматологія», «Гідрологія», «Геологія» та «Топографія». Але наукова складова практики не відображена в робочій програмі практики та не підтверджена реальними науковими дослідженнями здобувачів освіти за результатами проходження практики. Навчальна професійно-орієнтована практика проходить в IV семестрі на базі практик – таборі «Гарт» ВНУ імені Лесі Українки. Метою практики є закріплення та поглиблення теоретичних знань про взаємозв'язок та взаємообумовленість між компонентами геосистем (ландшафтів) на регіональному та локальному рівнях організації епігеосфери, а також вивчення наслідків (проявів) зональних та азональних закономірностей в конкретних польових умовах. Виробничу економіко-географічну практику зі спеціальності в VI семестрі (3 тижні) студенти проходять на підприємствах, організаціях та установах Луцька та Волинської області, де закріплюють теоретичні знання, шляхом відпрацювання набутих вмінь і практичних навичок в професійній діяльності. На запит експертної групи було надано договори/угоди про співпрацю, приклади звітів та щоденників навчальних і виробничих практик (<https://drive.google.com/drive/folders/1GtVFFIZ9tcFKTb2ZT5QApENOD4Thj1V>). Під час спілкування зі студентами було встановлено, що вони задоволені практичною складовою освітнього процесу та вважають її достатньою для отримання необхідних практичних навичок.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Експертна група під час спілкування у фокус-групах зі здобувачами вищої освіти та НПП встановила, що набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок відбувається через отримання загальних компетентностей в рамках вивчення відповідних дисциплін циклів загальної і професійної підготовки: "Філософія", "Історія та культура України", "Інформаційні технології в галузі знань", "Основи трудового права та підприємницької діяльності", "Безпека життєдіяльності та охорона праці", "Методи прикладних досліджень", "Соціальна географія", "Географічний моніторинг". Під час проходження практик та виконання курсових робіт студенти здобувають такі соціальні навички: робота в команді, здатність комунікувати у соціальному і професійному середовищі, покращення соціальних компетенцій (soft skills), використання на практиці умінь планування, самоорганізації. На онлайн зустрічі здобувачі освіти підтвердили свою участь у різноманітних соціальних проєктах, спортивних та культурно-масових заходах, волонтерському русі, що задовольняє їхні соціальні потреби в процесі навчання. Під час зустрічі з роботодавцями виявлено, що вони в цілому задоволені набутими здобувачами вищої освіти соціальними навичками.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Затвердженого професійного стандарту наразі немає.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання. Аналіз діючих навчальних планів показав, що при його формуванні дотримано вимоги "Порядку формування освітніх програм та навчальних планів підготовки фахівців за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями денної та заочної форм навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки" https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Poriadok_formuvannia_osvitnikh_prohram_navchalnykh_planiv.pdf. На даний час діючими є навчальні плани 2017-2019 рр. та оновлений навчальний план 2020 р., що відповідає Стандарту. Загальне навантаження за ОПП 2017-2019 рр. становить 7200 год. (240 кредитів ЄКТС), з яких на аудиторну роботу припадає 3160 годин (105,3 кредитів ЄКТС або 43,7% від загальної кількості годин). На самостійну роботу студента відведено 3586 годин (119,5 кредитів ЄКТС), що становить 49,8% від загального навантаження. 454 години (15,1 кредит ЄКТС, або 6,3% від загального навантаження) - консультації. Навантаження в розрізі дисциплін розподілене рівномірно - від 3-6 кредитів для дисциплін що викладаються в одному семестрі, до 9 кредитів для двосеместрових дисциплін. 10 кредитів відведено на вивчення ОК «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)», яка вивчається протягом 4 семестрів. Аудиторні заняття з дисциплін професійної підготовки становлять 34-50% від загального обсягу кожної дисципліни. Щотижневе аудиторне навантаження – 18-26 годин, що унеможливує перевантаження здобувачів. Кількість контрольних заходів (заліків, іспитів) у семестрі знаходиться в межах допустимих визначених норм. В ОП 2020 р. недостатньо обґрунтовано яким чином встановлюється кількість кредитів, що відводяться на вибіркові дисципліни (від 4 до 6 кредитів ЄКТС).

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Відповідно до відомостей самооцінки у ЗВО затверджено та діє «Положення про підготовку студентів у Волинському національному університеті імені Лесі Українки з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти» (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_pidhotovku_dualnoi_formy_zdobuttia_osvity.pdf). Під час онлайн зустрічей ЕГ із адміністрацією, роботодавцями та здобувачами освіти було підтверджено, що на ОПП реалізується практика здобуття вищої освіти з використанням елементів дуальної форми освіти. Так здобувачка вищої освіти Дахнюк І. на основі тристороннього договору здобуває освіту з використання елементів дуальної освіти в туристичному агентстві «Мікс Тур» (blob:<https://office.naqa.gov.ua/612baeb4-d952-4b70-9ecb-ed62b9724237>).

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Зміст та структура ОП в повній мірі відповідають предметній області спеціальності 106 Географія. Наявність в ЗВО Каталогу освітніх програм та вибіркових дисциплін. Можливість формування здобувачами індивідуальної освітньої траєкторії через здійснення вибору навчальних дисциплін із застосуванням електронної системи "ПС-Журнал успішності-Web". Належне методичне забезпечення проведення навчальних та виробничих практик. Чітке дотримання законодавства, щодо обсягу ОП, розподілу на обов'язкові та вибіркові компоненти, щотижневого аудиторного навантаження, кількості контрольних заходів на семестр. Наявність елементів дуальної форми освіти на ОПП Географія.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Процедура вільного вибору навчальних дисциплін через вибір з переліку та вибір блоків дисциплін на ОПП Географія 2017-2019 рр. не дозволяє у повній мірі реалізувати право вільного вибору освітніх компонент для здобувача вищої освіти. Рекомендувати оптимізувати процедуру вільного вибору навчальних дисциплін, шляхом формування індивідуальних навчальних планів здобувачів вищої освіти ОП з використанням автоматизованої електронної системи. Запровадити дієву процедуру формування здобувачами індивідуальної освітньої траєкторії не лише через вибірковість навчальних дисциплін, а й через інші наявні інструменти. Рекомендувати розширити географію навчальних та виробничих практик, враховуючи специфіку прикордонного положення Волинської області, по можливості запровадити оглядові практики. Варто посилити наукову складову практик через створення наукового стаціонару. Рекомендуємо активізувати інформаційну та організаційну діяльність серед роботодавців, з метою запровадження практики дуальної освіти для всіх здобувачів освіти на ОПП Географія.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОП в цілому відповідає якісним характеристикам за Критерієм 2: зміст освітньої програми відповідає предметній області спеціальності 106 Географія; ЗВО розроблено механізм вибору навчальних дисциплін через Каталог вибіркових дисциплін та електронну систему "ПС-Журнал успішності-Web"; обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання. Зафіксовані недоліки провадження освітньої діяльності за ОП, які стосуються обмеження можливостей здобувачів освіти у формуванні індивідуальної освітньої траєкторії, низької активності здобувачів у навчанні за дуальною формою освіти, не є суттєвими та не впливають на якість освітньої програми. Це дозволило ЕГ оцінити відповідність Критерію 2 за рівнем В.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання за ОПП є чіткими, зрозумілими та оприлюднені на офіційному веб сайті ЗВО у розділі “Вступнику” (<https://vstup.vnu.edu.ua/>). В правилах відображено всі етапи вступної кампанії, зокрема перелік спеціальностей, правила та терміни прийому (<https://vstup.vnu.edu.ua/правила-прийому-2021/>), перелік документів для вступу (<https://vstup.vnu.edu.ua/перелік-необхідних-документів-2021-всту/>), програми вступних випробувань (<https://vstup.vnu.edu.ua/програми-вступних-випробувань-та-тво/>) та обсяг державного замовлення (<https://vstup.vnu.edu.ua/затверджено-максимальні-обсяги-держ/>). В Правилах прийому до ВНУ ім. Лесі Українки визначені спеціальні умови участі в конкурсному відборі на здобуття вищої освіти. Спеціальними умовами участі у конкурсному відборі під час вступу для здобуття вищої освіти на основі повної загальної середньої освіти є: зарахування за співбесідою; участь у конкурсному відборі за іспитами та/або квотою-1, квотою-2. Відповідно до Правил прийому, вступні випробування проходять у формі співбесіди та в разі позитивного висновку про проходження співбесіди рекомендуються до зарахування для здобуття вищої освіти на основі повної загальної середньої освіти: особи з інвалідністю; діти-сироти; діти позбавлені батьківського піклування; особи, що проживають на тимчасово окупованих територіях; учасники бойових дій; постраждали, внаслідок Революції гідності та інші особи відповідно до Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, “Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи”. Правила прийому враховують потреби осіб з обмеженими можливостями та не містять дискримінаційних положень.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Прийом здобувачів здійснюється на підставі Правил прийому до Волинського національного університету імені Лесі Українки. (https://vstup.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/Правила_прийому-ВНУ-імені-Лесі-Українки_2021.pdf). Згідно яких, для вступу на перший курс на навчання для здобуття ступеня молодшого бакалавра, бакалавра (магістра медичного, фармацевтичного або ветеринарного спрямувань) на основі повної загальної середньої освіти - у формі зовнішнього незалежного оцінювання, творчих заліків, творчих конкурсів, вступних іспитів або співбесіди. Аналіз відомостей СО, відео зустрічей з адміністративним персоналом та Правил прийому, зарахування вступників попередніх років на ОПП Географія здійснювався на основі: зовнішнього незалежного оцінювання; середнього бала документа про повну загальну середню освіту; балів за особливі успіхи (призери IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з географії); III етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН України; успішного закінчення підготовчих курсів Волинського національного університету ім. Лесі Українки; Всеукраїнської олімпіади ВНУ ім. Лесі Українки для абітурієнтів спеціальності 106 “Географія”. Офіційним повідомленням про надання рекомендацій до зарахування вважається оприлюднення відповідного рішення на стендах Приймальної комісії ЗВО. Інформування громадськості про ліцензований обсяг, обсяг державного замовлення, вартість навчання за спеціальностями, хід подання заяв щодо вступу, зарахування до Університету здійснюється інформаційною системою “Конкурс”, на підставі даних, внесених Приймальною комісією до ЄДБО.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО визначені правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах (освітніх, наукових), в тому числі й іноземних, що регулюється “Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Волинського національного університету імені Лесі Українки”, “Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки” та відповідно до п. 9.7 “Положення про організацію навчального процесу на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у Волинському національному університеті імені Лесі Українки” (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_orhanizatsiiu_navchalnoho_protseesu_2ch_rivniakh.pdf). Підставою для визнання результатів навчання є академічна довідка, завірена у встановленому порядку, індивідуальний навчальний план (залікова книжка) здобувача або додаток до диплому про попередню освіту. Перезарахування результатів навчання з ОК проводиться на підставі порівняння навчальних планів відповідної ОП та Академічної довідки, індивідуального навчального плану або залікової книжки, що надає здобувач. При цьому під час перезарахування форм підсумкового контролю з дисциплін екзамен може бути зарахований як залік із відповідною оцінкою за шкалою ЄКТС. Студентка ОПП “Географія” Магдюк І. у другому семестрі 2020-2021 н.р. в дистанційному форматі проходить семестрове навчання у Поморській академії в Слупську (Польща) в рамках двосторонньої угоди. Однак практики визнання результатів навчання на даний час ще не було, оскільки стажування студентки ще триває. Разом з тим, під час спілкування з ЕГ здобувачка Магдюк І. підтвердила, що знайома з процедурою перезарахування результатів навчання.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час

реалізації освітньої програми.

Процедура визнання результатів навчання та компетентностей отриманих у системі неформальної чи інформальної освіти регламентується “Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки” (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_%20ovyznannia_rezultativ_navchannia_formalnoi.pdf), яке розміщено у вільному доступі на сайті ЗВО. Відповідно до Положення, визнанню можуть підлягати такі результати навчання, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі, контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) навчальної дисципліни. Визнання результати навчання розповсюджується на обов'язкові та вибіркові дисципліни навчального плану ОПП та дозволяється для навчальних дисциплін, викладання яких за навчальним планом ОПП починається з другого семестру. У межах навчального року ЗВО може визнати результати навчання, набуті в неформальній освіті, в обсязі не більше як 10% загального обсягу кредитів, передбачених ОПП (на бакалаврському рівні це не більше ніж 6 кредитів). Не здійснюється визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті до початку навчання на певному освітньому рівні. Не поширюється визнання результати навчання на всі види державної атестації. Прикладом процедури визнання результатів навчання на ОП “Географія” є можливість зарахування наукової роботи студента (участь у науковій конференції з оформленням тез доповідей, фахові публікації тощо) як результат виконання самостійної роботи з дисципліни, змістова частина якої містить суміжні теми вивчення. Про таку можливість студентам повідомляється на початку семестру перед вивченням навчальної дисципліни. Зарахування відбувається за результатами представлення виконаної студентом наукової роботи. Здобувачі обізнані з цими правилами, що підтверджено під час відео зустрічі з ЕГ. Проте, здобувачі ОПП Географія не володіють інформацією щодо можливостей МООС (масові відкриті онлайн курси) прикладами яких, можуть слугувати Coursera, EdX та українська безкоштовна платформа онлайн курсів Prometheus.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому враховують особливості заявленої на акредитацію ОПП. У ЗВО визначені доступні для всіх учасників освітнього процесу чіткі правила та зрозумілі процедури врахування результатів формальної та неформальної освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабкою стороною в контексті даного критерію виявлено низьку активність здобувачів в програмах академічної мобільності та необізнаність здобувачів щодо можливостей неформальної освіти. Рекомендовано посилити академічну мобільність здобувачів як міжнародну, так і внутрішню, шляхом їх інформування та заохочення; посилити інформування здобувачів щодо інструментів та можливостей неформальної освіти.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Документальне та інформаційне забезпечення процесу вступу на ОПП, урахування результатів здобутих поза ЗВО обсягів формальної та неформальної освіти є чіткими та зрозумілими. Правила прийому враховують особливості ОПП. Проте, здобувачі слабо поінформовані щодо процедур застосування вищезазначених правил, що дозволяють сформувати ЕГ висновок щодо відповідності даного критерію рівню В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

На основі аналізу ОП, відомостей про самооцінювання та роботи у фокус-групах ЕГ виявила, що форми, методи навчання та викладання здійснюються відповідно до “Положення про організацію навчального процесу на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у Волинському національному університеті імені Лесі

(https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_orhanizatsiui_navchalnoho_protsestu_2ch_rivniakh.pdf). Відповідно до таблиці з відомостей про самооцінювання та результатів зустрічей зі стейкхолдерами ЕГ встановлено, що основними формами навчання і викладання на ОП є навчальні заняття (лекції, практичні, лабораторні, семінарські, індивідуальні заняття, консультації), індивідуальні завдання, самостійна робота, написання курсових робіт, практична підготовка, контрольні заходи (поточний та підсумковий контроль – заліки, екзамени, атестація). Також застосовуються вербальні, ілюстративно-демонстраційні та проблемно-пошукові методи навчання. Зазначені форми і методи навчання і викладання враховують специфіку ОП та дозволяють ефективно досягнути заявлених в ОП програмних результатів навчання. Під час зустрічі зі здобувачами освіти підтверджено, що форми та методи навчання і викладання відповідають вимогам студентоцентрованого підходу. На ОП застосовується практика залучення до викладання фахівців-практиків. У зв'язку із запровадженням карантинних обмежень в 2020 р. в ЗВО використовується дистанційна форма навчання через системи електронного навчання на платформах Moodle та Office 365. 90% всіх освітніх компонент ОП представлені в електронній системі навчання на платформі Moodle, що підтверджено під час демонстрації можливостей бази на резервній зустрічі з гарантом ОП. Викладачі на ОП вільні у виборі форм та методів навчання і викладання. НПП розроблені авторські робочі навчальні програми та силабуси ОК, які постійно оновлюються на основі врахування потреб та пропозицій здобувачів освіти. За інформацією студентів, отриманою під час зустрічей, принципи академічної свободи підтримуються всіма НПП. Здобувачі освіти мають можливість використовувати різноманітні матеріали й засоби навчання (підручники, посібники, електронні навчальні видання), вільно обирати напрями наукової діяльності через участь в наукових гуртках чи проблемних групах.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Експертною групою встановлено, що інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів відповідно до “Положення про організацію навчального процесу на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у Волинському національному університеті імені Лесі Українки” (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_orhanizatsiui_navchalnoho_protsestu_2ch_rivniakh.pdf) своєчасно надається усім учасникам освітнього процесу, шляхом розміщення їх опису в робочих програмах дисциплін, силабусах, які оприлюднено на сайті факультету та на сайті Університету. Під час зустрічі у фокус-групі здобувачі освіти підтвердили, що вони мають змогу отримувати необхідну інформацію щодо окремих ОК від викладача відповідної дисципліни під час першого заняття, перед проходженням практики, під час консультацій. Відповідно до затверджених редакцій ОП Географія 2017-2019 рр. та їх навчальних планів, робочі навчальні програми дисциплін та усі силабуси обов'язкових і вибіркових освітніх компонентів ОП розміщені на сайті факультету (<https://vnu.edu.ua/uk/faculties-and-institutions/geografichniy-fakultet>), а силабуси вибіркових та обов'язкових ОК ОП Географія 2020 р. розміщено в загальноуніверситетському Каталогі освітніх програм та вибіркових дисциплін (<https://vnu.edu.ua/uk/all-educations/geografiya-2020-r>). Критерії оцінювання освітніх компонентів викладені у програмах навчальних дисциплін та практик, силабусах із зазначенням розподілу балів за кожен вид навчальної роботи відповідно до національної шкали оцінювання та ЄКТС. Ускладнює процес отримання інформації здобувачами освіти щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів повне дублювання змісту робочих навчальних програм і силабусів, поєднання в одній РНП/силабусі інформації для декількох освітніх програм за різними спеціальностями. Окремі освітні компоненти, зокрема вибіркові дисципліни на ОП Географія редакції 2020 р. не забезпечені наявними робочими навчальними програмами, а представлені на сайті силабуси не стосуються саме цих освітніх компонентів (<https://vnu.edu.ua/uk/all-educations/geografiya-2020-r>). Так в посиланні на силабус з вибіркової дисципліни «Географія природних ресурсів» розміщено силабус дисципліни «Етнічні кухні», а в посиланні на силабус дисципліни «Географія сфери обслуговування» розміщено силабус дисципліни «Інженерна графіка», що не дозволяє здобувачам освіти ознайомитись із актуальною інформацією про ці вибіркові дисципліни на сайті Університету.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

В результаті експертизи ЕГ встановила, що ЗВО забезпечує належний рівень поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП Географія. Викладачі та здобувачі ОП можуть вільно обирати напрями наукових досліджень та реалізувати свої наукові інтереси. В освітньому процесі на ОП використовуються дослідницькі методи навчання під час вивчення окремих ОК, зокрема, здобувачі освіти здійснюють наукові повідомлення, презентують результати лабораторних досліджень за такими ОК як «Хімія і фізика геосфер», «Інформаційні технології, ГІС і дистанційне зондування Землі», «Геологія загальна та історична», «Гідрологія», «Метеорологія та кліматологія», «Географія Волинської області», «Ландшафтознавство», «Географічний моніторинг», «Географічне моделювання і прогнозування», тощо. На факультеті щорічно проводяться науково-практичні конференції на яких здобувачі освіти ОП презентують результати власних наукових досліджень. Кафедрою фізичної географії виконується наукова тематика, що стосується дослідження природи Західного Полісся, оцінки екологічного стану Волинської області, розробки шляхів екологічно безпечного стійкого розвитку та регіональної схеми екомережі до виконання якої залучаються як викладачі так і здобувачі освіти. При кафедрах що забезпечують ОП, активно функціонують проблемні групи та студентські наукові гуртки. Здобувачі ОП беруть участь у Всеукраїнських конкурсах студентських

наукових робіт з географії (Магдюк І., 2021 р.). Студент ОП Романюк В. є учасником наукового проєкту “Inspectree”, ініційованого відділом екології Луцької міської ради (<https://app.box.com/s/y2zgv220c51uhkef4wnjsgzmm144mwjrp>). У ЗВО реалізуються заходи стимулювання наукової діяльності у формі додаткових рейтингових балів за наукові публікації студентів. За результатами онлайн зустрічей ЕГ у фокус-групах встановлено, що на ОП Географія активно популяризується спільна наукова діяльність здобувачів і НПП, яка реалізується через розробку наукових проєктів та їх презентацію на наукових конференціях.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

За результатами аналізу звіту самооцінки та проведення онлайн зустрічей у фокус-групах ЕГ встановлено, що усі викладачі постійно оновлюють зміст навчальних дисциплін на основі власних наукових досягнень і сучасних практик у галузі географії. Документально підтверджено оновлення викладачами освітніх компонентів за результатами аналізу програм навчальних дисциплін ЗВО України та країн Європи, наукових напрацювань, зокрема публікації статей, монографій, оновлення методичних розробок для виконання практичних робіт, проходження наукових стажувань ЕГ надано протоколи засідань кафедр (<https://drive.google.com/drive/folders/1TQXHNnNUKglep72IJKfdZid1On7Y6bm>) на яких розглядалися питання оновлення освітніх компонентів, які реалізуються на ОПП Географія. Науково-педагогічні працівники публікують результати своїх наукових досліджень не лише у фахових виданнях України, а і у виданнях які індексуються у міжнародних наукометричних базах. Аналіз публікацій показав, що вони тісно пов'язані з темами наукових досліджень викладачів, мають виключно регіональний контекст та в більшості корелюються з дисциплінами які викладаються.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Експертна група на основі аналізу відомостей самооцінки та проведення зустрічей у фокус-групах встановила, що навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією ЗВО здійснюються відповідно до Програми реалізації Стратегії розвитку Волинського національного університету імені Лесі Українки на 2020-2024 роки (<https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/program.pdf>) та Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Волинського національного університету імені Лесі Українки. Викладачі та здобувачі освіти ОП мають можливість проходити стажування та підвищувати кваліфікацію у провідних європейських закладах вищої освіти. ЗВО підписано цілий ряд угод про співпрацю із іноземними університетами-партнерами. Відповідно до укладених угод викладачі проходили міжнародне стажування чи підвищували свою кваліфікацію за кордоном, що підтверджено відповідними сертифікатами (https://drive.google.com/drive/folders/1MO7MbH9KmwhWV1xVA_xTtUjOoNwpKwC). Викладачі ОПП мають наукові публікації, що індексуються у міжнародних наукометричних базах Scopus та Web of Science (Фесюк В. О., Барський Ю. М., Міщенко О. В., Павловська Т. С., Карпюк З. К., Вовк О. П., Тарасюк Н. А., Поручинська І. В., Потапова А. Г., Голуб Г. С., Погребський Т. Г. та ін.), а також є учасниками міжнародних конференцій (Потапова А. Г. (Франція), Чижевська Л. Т. (Великобританія, Латвія, Польща), Міщенко О. В. (Чехія), Голуб Г. С. (Польща)). На ОПП присутня практика участі здобувачів ОП у програмах академічної мобільності. Так студентка ОПП Географія Магдюк І. у II семестрі 2020-2021 н.р. дистанційно проходить семестрове навчання у Поморській академії в Слупську (Польща) в рамках двосторонньої угоди На ОП відсутні приклади участі викладачів у міжнародних наукових, дослідницьких проєктах та грантових програмах. До викладання на ОП не залучаються іноземні фахівці із університетів-партнерів.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Дотримання положень студентоцентрованого підходу. Позитивною практикою ОП є залучення фахівців-практиків до викладання окремих навчальних дисциплін. Ефективне використання в освітньому процесі на ОП системи електронного навчання на платформах Moodle та Office 365. Практика інформування здобувачів освіти про обов'язкові та вибіркові навчальні дисципліни через загальноуніверситетські інформаційні ресурси. Активне залучення здобувачів освіти до здійснення наукових досліджень через діяльність проблемних груп та студентських наукових гуртків. Оновлення змісту та наповнення освітніх компонентів програми на основі наукових здобутків НПП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Не всі вибіркові дисципліни в редакції ОП 2020 р. мають належне методичне забезпечення, зокрема відсутні робочі навчальні програми та посилання на силабуси по окремих ОК. Відсутня практика участі викладачів та здобувачів освіти ОП у міжнародних наукових, дослідницьких проєктах та грантових програмах. Недостатня участь здобувачів

освіти ОП у програмах міжнародної та внутрішньої академічної мобільності. Рекомендації: здійснювати постійне оновлення методичного забезпечення та змісту освітніх компонент програми на основі сучасних практик в сфері географії; активізувати участь у програмах академічної мобільності здобувачів освіти; заохочувати НПП та здобувачів освіти до участі у міжнародних наукових проектах, грантах за даною спеціальністю; посилити практику проведення онлайн-семінарів чи будь-яких інших форм співпраці з закордонними науковцями та практиками із залученням їх до освітнього процесу на даній ОП; запровадити практику викладання окремих освітніх компонент фахового спрямування іноземною мовою, яка дозволить збільшити можливості для розвитку академічної мобільності та інтернаціоналізації НПП та здобувачів освіти за даною ОП.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Форми і методи навчання і викладання за ОП в цілому сприяють досягненню заявлених у програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають положенням студентоцентрованому підходу та загалом відповідають Критерію 4. Інформація про цілі, зміст та програмні результати навчання надається здобувачам вищої освіти завчасно. Відбувається активне поєднання навчання та наукових досліджень з впровадженням результатів науково-дослідної роботи викладачів та студентів в освітній процес. Зафіксовані недоліки, а саме, відсутність практики участі здобувачів та НПП у міжнародних наукових, дослідницьких проектах та грантових програмах, низька активність здобувачів у програмах міжнародної та внутрішньої академічної не є суттєвими та не впливають на якість освітньої програми. Це дозволило ЕГ оцінити відповідність Критерію 4 за рівнем В.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів регулює «Положення про організацію навчального процесу на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_orhanizatsiiu_navchalnoho_protseu_2ch_rivniakh.pdf) та «Положення про організацію і проведення поточного і підсумкового контролю у формі комп'ютерного тестування у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_orhanizatsiiu_provedennia_%20pot_kontroliu_u_formikompiuternoho_testuvanni.pdf). Всі форми контрольних заходів по ОК є загальноприйнятими та представлені по кожному ОК в таблицях 1 і 3 відомостей самооцінювання. В силабусах та програмах (по 4 ОК силабус відсутній), що розміщені у вільному доступі на сайті факультету (<https://vnu.edu.ua/uk/faculties-and-institutions/geografichniy-fakultet>) здобувачі можуть дізнатися про форми поточного та підсумкового контролю, а також критерії оцінювання по кожному ОК. Таким чином, ЕГ вважає форми контрольних заходів та критеріїв оцінювання такими, що оприлюднені заздалегідь. Аналізуючи дані з таблиць 1 та 3, що представлені у відомостях самооцінки, ЕГ відзначає, що для кожного ОК чітко вказані критерії оцінювання, розподіл балів в залежності від форми контрольного заходу, що також можна переглянути у кожному силабусі на сайті ЗВО (<https://vnu.edu.ua/uk/faculties-and-institutions/geografichniy-fakultet>) (чи в програмі якщо силабус відсутній). ЕГ відзначає також збалансованість розподілу балів при проведенні оцінювання. На зустрічі із здобувачами ЕГ знайшла підтвердження, що вони є для них зрозумілими і не викликають запитань. Отже, ЕГ констатує, що форми контрольних заходів та критерії оцінювання ОК в рамках даної ОП є чіткими та зрозумілими. Представлені в таблицях 1 і 3 відомостей самооцінювання та в силабусах на сайті ЗВО форми контрольних заходів поточного оцінювання, такі як, - захист практичних робіт, опитування, тестування, індивідуальні навчально-дослідні завдання, презентації, а також підсумкового контролю (модульні контрольні роботи, екзамен, залік та ін.) на думку ЕГ дозволяють комплексно перевірити досягнення програмних результатів навчання за кожною навчальною дисципліною ОП, тобто є валідними.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Формою атестації за даною ОП є іспит з географії та публічний захист кваліфікаційної роботи. За результатами екзамену та захисту кваліфікаційної роботи атестаційною комісією, призначеною наказом ректора Університету, приймається рішення про присудження (відмову в присудженні) кваліфікації: бакалавр географії із врученням диплому державного зразка. Це відповідає вимогам стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів будь якої форми (поточних та підсумкових) чітко регламентуються низкою положень, які вказані у звіті про СО та розміщені на сайті ЗВО, а саме: “Положення про організацію навчального процесу на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у Волинському національному університеті імені Лесі Українки” (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_orhanizatsiui_navchalnoho_protseesu_2ch_rivniakh.pdf), “Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки” (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_potocjne_pidsumkove_otsiniuvannia_znan.pdf), “Положення про організацію і проведення поточного і підсумкового контролю у формі комп'ютерного тестування у Волинському національному університеті імені Лесі Українки” (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_orhanizatsiui_provedennia_%20pot_kontroliu_u_formikompiuternoho_testuvanni.pdf), “Положення про проведення практики студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки” (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_pro_provedennia_praktyku_studentiv.pdf). Згідно даних документів оскарження результатів контрольних заходів, зокрема заліків та екзаменів допускається не більше двох разів за відповідним ОК. Перший раз викладачеві ОК, другий – комісії, яка створюється згідно розпорядження декана факультету. В звіті про СО наведений наступний приклад, який знайшов підтвердження при зустрічах у фокус-групах. В зимову сесію 2020-2021 н.р. студент ОП Воробійов І. повторно склав екзамен з ОК “Гідрологія”, “Українська мова (за професійним спрямуванням)”, залік з ОК “Феномен Лесі Українки”. Також згідно вказаних вище нормативних актів, у разі, якщо здобувач без поважних причин не пройшов семестрову атестацію згідно із графіком, то вона може бути перенесена не більш як на один місяць. Здобувачі, які не підтвердили досягнення відповідних ОПП компетентностей під час атестації, мають право на повторне її проходження впродовж трьох років за умови вільного ліцензованого обсягу. Під час спілкування на зустрічах ЕГ із здобувачами вищої освіти та НПП встановлено, що вони є доступними та зрозумілими для всіх учасників освітнього процесу. Загалом вона дозволяє здобувачу накопичувати бали впродовж семестру в рамках поточного контрольного оцінювання і отримати підсумкову оцінку без складання екзамену, або автоматичне отримання заліку в залежності від ОК. Право здобувача на об'єктивне оцінювання забезпечується також можливістю відмови від оцінки з дисципліни за результатами поточного контрольного оцінювання, повторного складання заліків чи іспитів викладачу або комісії. На думку ЕГ сама процедура оскарження результатів контрольних заходів, яка прописана у звіті про СО є прийнятною та може бути визначена, як об'єктивна.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Дотримання академічної доброчесності в ЗВО регламентується наступними документами: Статут ВНУ імені Лесі Українки (<https://vnu.edu.ua/uk/statut-snu-imeni-lesi-ukrayinki>), Положення про комітет з етики наукових досліджень Волинського національного університету імені Лесі Українки (<https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Komitet-z-etyku-naukovyh-doslidzhen-.pdf>), Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/11/Polozhennya-Antyplagiat.pdf>), Положення про випускні кваліфікаційні роботи (проекти) (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_pro_vypuskni_kvalifikatsiini_roboty.pdf). В даних документах чітко та в зрозумілій формі зазначена політика, стандарти та процедура дотримання академічної доброчесності. Під час зустрічі ЕГ із здобувачами вищої освіти було встановлено, що вони поінформовані про дотримання академічної доброчесності та беруть участь у заходах які проводить ЗВО з метою її популяризації. Такими прикладами є, семінар (<https://vnu.edu.ua/uk/news/suspilstvo/dotrimannya-akademichnoi-dobrochesnosti-perspektivi-ta-vikliki>) та круглий стіл (<https://vnu.edu.ua/uk/news/suspilstvo/na-geografichnomu-fakulteti-obgovorili-vimogi-schodo-pidvischennya-yakosti>). В рамках даного підкритерію ЕГ відзначає, той факт, що ЗВО став фіналістом серед 153 закладів вищої освіти України та братиме участь у проєкті “Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти”, що ініціюють Американські ради з міжнародної освіти. (<https://vnu.edu.ua/uk/news/suspilstvo/universitet-stav-finalistom-proektu-iniciativa-akademichnoi-dobrochesnosti-ta>), що зокрема свідчить про рівень сформованості культури академічної доброчесності у студентів та викладачів. Також згідно Кодексу академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки (<https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf>) при порушенні студентами правил академічної доброчесності доцільно - проводити повторне проходження оцінювання різних форм контрольних заходів; відрахування з університету (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту); позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих університетом пільг з оплати навчання. Про впровадження положень кодексу академічної доброчесності свідчить той факт, що в методичних рекомендаціях для

виконання курсових робіт містяться чіткі вимоги щодо унікальності робіт, вона за свідченням здобувачів має становити не нижче 75%. Ця перевірка здійснюється науковими керівниками/викладачами факультету за допомогою онлайн-системи "Unicheck", з якою ЗВО уклало угоду про співробітництво (<https://vnu.edu.ua/uk/articles/universitet-uklav-ugodu-z-kompaniieyu-antiplagiat-pro-bezkoshtovniy-dostup-do-suchasnogo>). У звіті про СО наведений приклад (який підтверджений на зустрічах у фокус-групах), що у 2020-2021 н.р. повернуті на доопрацювання дві курсові роботи у зв'язку із виявленим низьким рівнем унікальності їх тексту.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

ЕГ відзначає, що сильною стороною в рамках даного критерію є політика популяризації академічної доброчесності в рамках реалізації даної ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Для покращення об'єктивності екзаменаторів ЕГ рекомендує запровадити на ОП схему оцінювання при якій залучаються два або більше викладачів відповідних спеціальностей. Також варто краще проінформувати здобувачів про процедуру доопрацювання роботи при наявності у текстах курсових робіт більшого за допустимий відсоток запозичення, адже при спілкуванні ЕГ зі здобувачами освіти встановлено, що деякі студенти не знають як діяти у відповідних випадках.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Форми контрольних заходів, критерії їх оцінювання та політика академічної доброчесності відповідають встановленим нормам. Виділені вище сильні сторони, а також вказані несуттєві недоліки, що можуть бути усунуті, дозволяють ЕГ зробити висновок про відповідність ОП рівню В за Критерієм 5.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Згідно аналізу таблиці 2 та інформації поданої гарантом ОП на запит ЕГ загальна кількість викладачів, що забезпечують освітній процес за даною ОП «Географія» становить 29 осіб. Серед них жінки становлять 51,7%, а чоловіки 48,3%, з яких 93% мають науковий ступінь (2 доктори наук, 26 кандидатів наук). У програмі задіяні 24 особи із вченими званням професора (2 особи) та доцента (22 особи) відповідних кафедр, а також НПП на посадах професора, доцента, старшого викладача та асистента кафедр. Сертифікат про володіння іноземною мовою (рівень В2) має 27,8% від всіх НПП, задіяних в ОП. Аналізуючи дані із таблиці 2 звіту та додаткову інформацію подану гарантом ОП, ЕГ відзначає, що всі викладачі відповідають академічній та професійній кваліфікації для викладання зазначених ОК. Наприклад, завідувач кафедри, д.геогр.н. В.О. Фесюк здійснив стажування, має методичні та наукові розробки, що відносяться до дисципліни «Географічне моделювання і прогнозування», яку він викладає на даній ОП. Переважна більшість обов'язкових освітніх компонентів ОП забезпечені методичними та науковими працями викладачів задіяних у реалізації ОП. Загалом ЕГ констатує, що даний склад НПП може забезпечити досягнення цілей та результатів визначених ОП.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура конкурсного відбору викладачів для даної ОП здійснюється відповідно до "Порядку проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними

трудоу договорів (контрактів) у Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки” (<https://eenu.edu.ua/sites/default/files/Files/poradok.pdf>). Згідно даного документу коли посада стає вакантною, то відбувається оголошення конкурсу, подача претендентами необхідного пакету документів до секретаріату Вченої ради ЗВО. Після цього відбувається розгляд кандидатур на кафедрі та отримання рекомендації, обрання на посаду на засіданні Вченої ради ЗВО чи факультету (залежно від посади, на яку претендує кандидат), укладення контракту. Про публічність конкурсного добору свідчить той факт, що умови його проведення публікуються на сайті ЗВО (<https://vnu.edu.ua/uk/advertisement>). Прозорість, в свою чергу, може бути підтверджена “Положенням про рейтингове оцінювання науково-педагогічних працівників, кафедр, факультетів (інститутів) Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки” (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_reitynhove_otsiniuvannia.pdf), що має на меті підвищення ефективності і результативності професійної діяльності НПП і враховується при підписанні контракту із викладачем. Загалом дані процедури не є формальними, що підтвердилося на зустрічах з НПП та адміністрацією ЗВО.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Під час аналізу матеріалів звіту про СО та наданих гарантом ОП додаткових матеріалів, ЕГ констатує, що до організації та реалізації освітнього процесу заклад залучає потенційних роботодавців. Передусім це відображається в наявності рецензій та відгуків на дану ОП від роботодавців, наданих карток навантаження, а також свідчень самих роботодавців під час зустрічі з ЕГ. Також підтвердженням даного підкритерію є залучення роботодавців до обговорення ОП на що вказують витяги з протоколів засідання кафедр (додані до звіту про СО на прохання ЕГ) та новини на сайті ЗВО (<https://vnu.edu.ua/uk/news/suspilstvo/robotodavci-ta-naukovci-obgovorili-yakist-osvitnikh-program-na-geografichnomu>). В ході зустрічі ЕГ з роботодавцями вищесказане зокрема підтвердили Начальник відділу екології Луцької міської ради Лисак Оксана Віталіївна, керівник туристичного агентства «МіксТур» к. геогр. н. Зейко Віталій Олегович. Про спільні наукові дослідження із учасниками освітнього процесу зазначив Директор Волинської філії державної установи «Інститут охорони ґрунтів України» к.с.-г. н. Зінчук Микола Іванович. Загалом роботодавці відзначили високу компетентність випускників географічного факультету ВНУ ім. Лесі Українки та їх конкурентоспроможність на ринку праці.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

ЗВО до аудиторних занять в рамках реалізації даної ОП залучає професіоналів практиків, переважно, як штатних сумісників. Зокрема навчальну дисципліну вільного вибору “Екологічна безпека” у 2020-2021 н.р. викладають доктор географічних наук, професор, декан ПВНЗ “Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем’янчука” Калько А. Д. (лекції) та начальник відділу екології Луцької міської ради Лисак О. В. (практичні заняття). Підтвердженням цього є картки навантаження, які додані гарантом ОП на прохання ЕГ та свідчення Лисак О.В. при зустрічі з ЕГ. Виробничу економіко-географічну практику та практичні заняття з навчальної дисципліни “Основи соціально-економічного розвитку” проводяться головою Боратинської сільської ОТГ Яручином С. О. (підтвердження карта навантаження та особисте свідчення під час зустрічі з ЕГ). Також до аудиторних занять залучені Коцан Н.Н. та Калько Н.Д., що підтверджено картками навантаження, що надані гарантом ОП на прохання ЕГ.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Сприяння професійному розвитку НПП (підвищення кваліфікації) регламентує «Положення про наукове стажування аспірантів, докторантів, наукових і науково-педагогічних працівників Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки у провідних вищих навчальних закладах та наукових установах в Україні та за кордоном” (<https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/polozhennya%20pro%20naukove%20stazuvannja%20aspirantiv.pdf>). За результатами аналізу даних таблиці 2 ЕГ констатує, що в близько половини НПП даної ОП є сертифікати (скан-копії сертифікатів додатково надані гарантом ОП на прохання ЕГ) про проходження НПП стажування у закордонних ЗВО інші проходили стажування в українських ЗВО. За свідченням НПП на зустрічі з ЕГ це відбувалося в очній формі в «докарантинний» час. Свідченням підвищення кваліфікації є також наявність у частини викладацького складу сертифікатів, що засвідчують володіння іноземною мовою на рівні B2 (скан-копії сертифікатів додатково надані гарантом ОП на прохання ЕГ). Наявність договорів із закордонними ЗВО (скан-копії сертифікатів додатково надані гарантом ОП на прохання ЕГ) також підтверджує можливості професійного розвитку викладачів. За інформацією у звіті про СО професійному розвитку викладачів сприяють також власні наукові дослідження та участь у наукових заходах. Серед них , щорічна Інтернет-конференція “Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів” (<https://konfgeolutsk.wordpress.com/>), яку проводить кафедра економічної та соціальної географії). Під час зустрічі ЕГ із адміністрацією ЗВО було підтверджено, що існують процедури моніторингу якості ОП і рівня професіоналізму НПП зокрема.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Система стимулювання розвитку викладацької майстерності регулюється Статутом ВНУ імені Лесі Українки (<https://vnu.edu.ua/uk/statut-snu-imeni-lesi-ukrayinki>), Колективним договором Волинського національного університету імені Лесі Українки (Додаток № 16 Положення про порядок щорічної грошової винагороди педагогічним працівникам Волинського національного університету імені Лесі Українки за сумлінну працю, зразкове виконання службових обов'язків) (<https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-01/Koldog20201-2025new.pdf>). На зустрічі ЕГ з адміністрацією ЗВО в.о. ректора, проректором з навчальної роботи та рекрутації Громиком Ю.В. було підтверджено заявлену у звіті про СО інформацію, що Університет виплачує премії та заохочує шляхом зменшення навчального навантаження науково-педагогічних працівників за публікацію статей у виданнях, що індексуються у наукометричних базах даних Scopus. Також розроблена система ранжування викладачів, відповідно до показників, які прописані в контрактах викладачів і є прозорими. Наприкінці календарного року підводяться підсумки рейтингового оцінювання професорсько-викладацького складу Волинського національного університету імені Лесі Українки (за результатами діяльності у 2020) (<https://vnu.edu.ua/uk/news/rejting-vikladachiv-2020>). За результатами рейтингування 301 викладач Університету (за свідченням проректора Громика Ю.В.) отримав грошову премію. Серед даного переліку викладачів присутні ті, які задіяні в реалізації даної ОП (Фесюк В.О., Забокрицька М.Р., Голуб Г.С. та ін.). Також ОПП мають наступні нематеріальні заохочення: Золотий нагрудний знак СНУ ім. Лесі Українки – Маковецька Л. О. (2019 р.), Потапова А. Г. (2018 р.); Грамотами/Подяками ректора СНУ ім. Лесі Українки у 2020 р. нагороджено – Погребського Т. Г., Міщенко О. В., Поручинського В. І., Чижевську Л. Т.; у 2018 р. – Мельничука М. М., у 2017 р. – Фесюка В. О. (підтверджується відповідними скан-копіями, що додані гарантом ОП до звіту про СО).

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

ЕГ відзначає, як сильну сторону, високий професійний рівень НПП, що залучені до реалізації ОП Географія рівня бакалавр. Позитивна практика – схема стимулювання розвитку викладацької майстерності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

ЕГ рекомендує ЗВО посилити застосування договорів про співпрацю в т.ч. і міжнародну саме до представленої ОП. Насамперед пропонується більш активніше залучати відомих українських та закордонних професіоналів-практиків до реалізації даної ОП, зокрема проведення лекційних, практичних занять тощо, через дистанційні засоби зв'язку. Це в свою чергу може сформувати ідеї науково-дослідних робіт не лише регіонального, але й всеукраїнського та міжнародного значення. ЕГ група рекомендує звернути увагу ЗВО, в контексті даного критерію, на програму академічної мобільності Erasmus+.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Виділені сильні сторони, такі як залучення до реалізації ОП НПП які мають досвід наукової роботи та розробки методичних матеріалів дозволяє забезпечувати досягнення визначених програмою цілей, ПРН та відповідає встановленим нормам. Вказані слабкі сторони на думку ЕГ можуть бути усунуті ЗВО і не є суттєвими. Таким чином, ЕГ вважає, що за даним критерієм ОП відповідає рівню В.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ проаналізувала матеріали звіту про СО, долучену до справи гарантом ОП додаткову інформацію та результати зустрічей і прийшла до висновку, що фінансові та матеріально-технічні ресурси географічного факультету ВНУ імені Лесі Українки повністю забезпечують реалізацію визначених ОП цілей та програмних результатів навчання. Зокрема реалізація ОПП забезпечується наявністю відповідної соціальної інфраструктури, це: гуртожиток, бібліотека, актові зали, спортивний комплекс, буфети та їдальня, стадіон (підтвердження зустріч 3, що включала огляд матеріально-технічної бази). Аналізуючи інформацію з таблиці 1 звіту про СО про МТЗ по кожному ОК, ЕГ прийшла до висновку, що більшою мірою кожна дисципліна забезпечена відповідними засобами для повноцінного її засвоєння. Підтвердженням цього є також наданий гарантом ОП перелік обладнання і устаткування лабораторій та навчальних кабінетів, зокрема і програмного забезпечення, що використовуються в ОПП «Географія». Безпосередньо на факультеті використовуються комп'ютерні класи та наявні аудиторії з мультимедійним устаткуванням, є підключення до Інтернету та Wi-Fi. Відповідні аудиторії забезпечені топографічними й навігаційними приладами, колекціями (гірських порід, мінералів, ґрунтів), комплектами географічних карт у паперовому та електронному вигляді. Викладачі ОПП забезпечують реалізацію програми необхідними методичними матеріалами (методичні рекомендації до виконання практичних занять, самостійних завдань, курси лекцій). Для проведення професійно-орієнтованої практики на ОПП використовується база практик – табір “Гарт”, яка розташована на березі оз. Світязь. Відділ технічних засобів навчання “Центр інноваційних технологій та комп'ютерного тестування” забезпечує координацію та методичну підтримку впровадження і використання технологій дистанційного навчання у навчальний процес (<http://cit.vnu.edu.ua/>).

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

ЕГ під час проведення зустрічей та огляду матеріально-технічної бази отримала докази того, що ЗВО забезпечує безоплатний доступ викладачів та здобувачів вищої освіти до необхідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, що необхідні їм для реалізації даної ОП. Використовується платформа дистанційного навчання Moodle. На кафедрах функціонують наукові гуртки, проблемні групи. Плани їх роботи висвітлені на відповідних вебсайтах (<https://vnu.edu.ua/uk/chairs/ekonomichnoyi-ta-socialnoyi-geografiyi>, <https://vnu.edu.ua/uk/chairs/fizichnoyi-geografiyi>). Також бібліотечними фондами усі учасники освітнього процесу користуються безоплатно, в корпусі географічного факультету є безплатний доступ до мережі Інтернет, є вільні зони з доступом Wi-Fi. Для особистісного розвитку студентів функціонують музеї, спортивні секції та творчі гуртки. У бібліотеці діє Коворкінг-Центр “Академ-Бізнес ХАБ” для проведення тренінгів, вебінарів, семінарів та майстер-класів. На кафедрах функціонують наукові гуртки, проблемні групи. Плани їх роботи висвітлені на вебсайті географічного факультету (<https://vnu.edu.ua/uk/chairs/ekonomichnoyi-ta-socialnoyi-geografiyi>, <https://vnu.edu.ua/uk/chairs/fizichnoyi-geografiyi>). На географічному факультеті діє студентська рада, первинна профспілкова організація студентів, волонтерський відділ, Наукове товариство студентів і аспірантів. Для виявлення потреб та інтересів здобувачів деканат співпрацює зі студентською радою факультету.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Реалізація ОПП Географія у ВНУ імені Лесі Українки відбувається у навчальному корпусі С, який за свідченням адміністрації ЗВО на зустрічі з ЕГ проектувався та будувався як учбово-лабораторний корпус. Навчальні аудиторії відповідають санітарно-гігієнічним вимогам, мають безпечне технічне обладнання, у них підтримуються оптимальні умови. ЕГ під час зустрічі зі здобувачами та студентське самоврядуванням переконалась, що ЗВО під час прийняття рішень щодо організації освітнього середовища орієнтується на потреби та інтереси здобувачів через звернення студентів органів студентського самоврядування (<https://vnu.edu.ua/uk/studentske-samovryaduvannya>), а ті в свою чергу до адміністрації ЗВО (підтвердження отримано на зустрічах ЕГ із здобувачами ВО та із представниками органів студентського самоврядування). Також у ЗВО функціонують такі служби та відділи, як первинна профспілкова організація студентів, відділ молодіжної політики та соціальної роботи, що здійснюють консультативну підтримку, надаючи інформацію про вакансії тимчасової та постійної роботи, для працевлаштування випускників і студентів у різних сферах (банк вакансій). В межах факультету та гуртожитку створені умови для певних соціальних активностей студентів. Просторі бібліотеки із доступним інтернетом, електронним репозитарієм дозволяють учасникам освітнього процесу повною мірою виконувати відповідні індивідуальні завдання. Здобувачі під час зустрічей запевнили членів ЕГ, що викладачі в межах даної ОП завжди відкриті для комунікації. В Університеті діє психологічна служба, що надає безкоштовні консультації (<https://vnu.edu.ua/uk/articles/psihologichna-sluzhba-snu-nadaie-bezkoshtovni-konsultaciyi>). На факультеті функціонує “сиринька довіри” через яку здобувачі ВО можуть вносити свої пропозиції, або повідомляти про певні проблеми. Під час огляду матеріально-технічної бази та зустрічей у фокус-групах, ЕГ мала змогу пересвідчитись, що освітнє середовище (аудиторний фонд, бібліотека, заклади харчування, спорткомплекс, університетська клініка) є максимально пристосованими до потреб і дозволяють безперешкодно враховувати інтереси здобувачів ОП.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Згідно п.9.3. «Положення про організацію навчального процесу на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_orhanizatsiui_navchalnoho_protseesu_2ch_rivniakh.pdf) за кожною академічною групою студентів деканат закріплює куратора з числа професорсько-викладацького складу. Куратор забезпечує консультативно-організаційну допомогу, регулярно проводить кураторські години, інформуючи студентів про їхні права і обов'язки, проводить інструктажі з безпеки життєдіяльності, з'ясовує їхні проблеми, заохочує брати участь в культурно-масових заходах, що в певній мірі підтверджено здобувачами. За свідченням здобувачів вищої освіти та НПП, викладачі ОПП забезпечують освітню та консультативну підтримку студентів, проводячи консультації, надаючи відповідні навчально-методичні матеріали, залучаючи до наукової роботи та громадських заходів. У ЗВО діє електронний розклад (<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>). Деканат здійснює освітню та інформаційну підтримку здобувачів, оприлюднюючи інформацію про розклад занять, сесій на дошці оголошень, вебсайті факультету (<https://vnu.edu.ua/uk/faculties-and-institutions/geografichniy-fakultet>), спільноті факультету у Facebook (<https://www.facebook.com/Geography.Faculty17>). Загалом ЕГ прийшла до висновку, що ВНУ імені Лесі Українки в повній мірі забезпечує для здобувачів ВО всебічну освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Під час огляду матеріально-технічного забезпечення та аналізу наявної документації, зокрема п. 9.12 “Положення про організацію навчального процесу на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_orhanizatsiui_navchalnoho_protseesu_2ch_rivniakh.pdf) ЕГ пересвідчилася, що ЗВО приділяє значну увагу для створення умов в реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами. Це ілюструє такі факти, як те, що при вступі до ЗВО особи з особливими потребами користуються правом пільгового зарахування на державну форму навчання. Правила внутрішнього розпорядку Університету для студентів передбачають: навчально-реабілітаційний супровід; вільний доступ до інфраструктури ЗВО згідно медико-соціальних показань; реалізацію права отримання соціальної стипендії (<https://vnu.edu.ua/uk/public-information/pravila-vnutrishnogo-rozporjadku-snu-imeni-lesi-ukrayinki>). ЕГ відмічає те, що корпус, в якому відбувається навчання за ОП, обладнаний пандусом та в ньому працюють ліфти. ЗВО відкрив Інклюзивний хаб з метою проведення заходів, які орієнтовані на розвиток професійних вмінь викладачів та здобувачів вищої освіти в сфері інклюзії, а також соціалізації осіб з інвалідністю через мистецькі практики (<https://vnu.edu.ua/uk/news/u-lesinomu-vishi-vidkrili-inklyuzivniy-prostir>). В ЗВО також ведеться моніторинг щодо доступності навчання для осіб з інвалідністю (<https://vnu.edu.ua/uk/tekhnichniy-zvit-pro-stan-budivelnikh-konstrukciy-schodo-dostupnosti-dlya-osib-z-invalidnistyu>). За свідченням НПП та здобувачів встановлено, що серед здобувачів ОП на сьогодні немає осіб з особливими освітніми потребами.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

В результаті аналізу ЕГ відзначає, що в ЗВО існує потужна база нормативна база яка спрямована на попередження та вирішення конфліктних ситуацій (зокрема, пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо). Це “Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки” (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_poriadok_vyrishennia_konfliktnykh_sytuatsii.pdf), яке містить алгоритм вирішення конфліктів, зокрема: конфлікт інтересів, конфлікт у навчальному процесі, расова, релігійна, гендерна дискримінація, сексуальні домагання, міжособистісні стосунки суб'єктів освітнього середовища. Права та обов'язки учасників освітнього процесу регламентуються Правилами внутрішнього розпорядку Університету, які передбачають взаємоповагу та недопустимість будь-яких форм дискримінації, фізичного та психічного насильства (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/Docs/rozpor_prav.pdf). Діяльність щодо попередження/запобігання корупційних ситуацій у ВНУ ім. Лесі Українки проводиться відповідно до антикорупційного законодавства України (<https://vnu.edu.ua/uk/antikorupciyne-zakonodavstvo>). У ЗВО затверджена “Антикорупційна програма Волинського національного університету імені Лесі Українки” (<https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/%D0%90%D0%BD%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D1%80%D1%83%D0%BF%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%Bo%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%Bo%D0%BC%D0%Bo1.pdf>) Загалом статут ЗВО передбачає заборону будь-яких форм дискримінації (<https://vnu.edu.ua/uk/statut-snu-imeni-lesi-ukrayinki>) (пункт 3.5., підпункт 10). Про конфліктні ситуації учасники освітнього процесу можуть повідомити різними способами. Зокрема, через сайт Університету, який містить веб сторінку “Повідомити про корупцію”, де викладена необхідна інформація щодо звернення при виявленні фактів порушення антикорупційного законодавства працівниками університету (<https://vnu.edu.ua/uk/povidomiti-pro-korupciyu>). На факультеті функціонує скринька довіри стаціонарна (продемонстрована під час огляду МТЗ) та електронна (https://docs.google.com/forms/d/1yLqVsIwO68WsDJwx9oA6kG3bolQREDROoMx3oxlu2Ng/viewform?edit_requested=true). Під час зустрічі ЕГ зі здобувачами та студентським самоврядуванням пересвідчилася, що здобувачам відома процедура вирішення конфліктних ситуацій, якщо такі виникатимуть.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Сильною стороною в рамках даного критерію ЕГ відзначає матеріально-технічну базу ЗВО, зокрема спорткомплекс та бібліотеку, а саме те, як вони використовуються при реалізації ОПП. Позитивна практика – це створення та функціонування на базі бібліотеки Коворкінг-Центру «Академ-Бізнес ХАБ» та відкриття Інклюзивного хабу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

ЕГ рекомендує доопрацювати анкету опитування щодо виявлення потреб здобувачів, інтересів та рівня задоволеності певними процесами під час реалізації ОП та популяризувати участь в опитуванні серед здобувачів. При формуванні запитань варто враховувати специфіку ОП. ЕГ також рекомендує покращити матеріальне забезпечення навчальних лабораторій та спеціалізованих аудиторій, зокрема оновити фонди сучасними картами, зокрема рельєфними та навчальними моделями. Для ширшого представлення дисциплін фізико-географічного спрямування знайти можливість придбати фотоколориметр, фотометр.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

При аналізі ОП за даним критерієм ЕГ відзначає відповідність освітнього середовища та матеріально-технічного забезпечення основним нормам для реалізації ОП з перевагами які вказані в сильних сторонах ОП. Вказані недоліки не є суттєвими та можуть бути виправлені в короткі терміни. Таким чином ЕГ вважає відповідність ОП за даним критерієм – рівень В.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Загальна політика щодо розроблення, затвердження та перегляду ОП визначена у “Положенні про розроблення, затвердження, моніторинг, перегляд та закриття освітніх програм у ВНУ імені Лесі Українки” (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_perehliad_zakryttia_OP.pdf) та “Порядку формування освітніх програм та навчальних планів підготовки фахівців за першим (бакалаврським) і другим (магістерським) рівнями денної та заочної форм навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки” (<https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-03/Порядок%20формування%20освітніх%20програм.pdf>). Додатковий внутрішній контроль ОП забезпечує Науково-методична рада Університету, права та обов'язки якої визначені у “Положенні про науково-методичну раду Волинського національного університету імені Лесі Українки” (<https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2020-11/Положення%20про%20науково-методичну%20раду.pdf>). Згідно вищевказаних нормативних документів ЗВО, до розроблення ОП, навчальних планів, формування цілей та ПРН долучаються викладачі, здобувачі, випускники ОП та інші стейкхолдери. Перегляд ОП “Географія” здійснюється щорічно з 2018 року. За результатами обговорення зі стейкхолдерами, проводиться засідання кафедри та вносяться відповідні зміни, доповнення до ОП та навчальних планів, які обговорюються та затверджуються вченою радою факультету. За результатами перегляду зміни в освітню програму та навчальний план можуть не вноситися. У такому випадку, за потреби, вносяться зміни у зміст сиlabусів навчальних дисциплін. У 2018 -2019 р. за пропозиціями роботодавців та здобувачів було розширено варіативну частину ОПП, такими дисциплінами як “Краєзнавство” та “Екологічний туризм”. Останній перегляд ОПП зумовлений затвердженням стандарту вищої освіти за спеціальністю 106 “Географія” у 2020 р. Відповідно до Стандарту в ОПП “Географія” запроваджено захист випускної кваліфікаційної роботи випускниками бакалаврату, після попереднього проходження переддипломної практики; до циклу обов'язкових дисциплін додано ОК: “Географічне моделювання та прогнозування”, “Методи прикладних досліджень”, “Соціальна географія”, “Історична географія з основами етногеографії”, “Географія населення з основами демографії”, “Безпека життєдіяльності та охорона праці”, “Основи трудового права та підприємницької діяльності”. Внесені зміни (доповнення) оформлюються протоколами засідань кафедр та вченої ради географічного факультету. Аналіз звіту самооцінки, інтерв'ювання адміністративного персоналу, педагогічних працівників, роботодавців та здобувачів підтверджує, що до розроблення ОП, навчального плану, цілей та ПРН залучаються всі учасники освітнього процесу та інші стейкхолдери.

Система внутрішнього забезпечення якості освіти у ЗВО формується на основі наявної нормативної бази. Так, в 2020 р. затверджено Положення про розроблення, затвердження, моніторинг, перегляд та закриття освітніх програм у ВНУ імені Лесі Українки, Положення про групу забезпечення спеціальності та гаранта освітньої програми у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про науково-методичну раду Волинського національного університету імені Лесі Українки. ОПП "Географія" розроблена й оновлюється робочою групою із урахуванням пропозицій викладачів, студентів, роботодавців, експертів галузі та затверджується рішенням Вченої ради географічного факультету та Вченою радою ЗВО. Перегляд ОПП "Географія" відбувався щороку. З метою забезпечення якості вищої освіти та своєчасного реагування на виявлені недоліки, зауваження та пропозиції щодо реалізації ОП Університет проводить самооцінювання ОП та освітньої діяльності. Проводиться внутрішній аудит ОПП/ОНП (Розпорядження №30 від 04 червня 2020 р. [https://volnu-my.sharepoint.com/personal/license_vnu_edu_ua/Documents/Rozporядження%20про%20проведення%20внутрішнього%20аудиту%20ОПП%20\(ОНП\).pdf](https://volnu-my.sharepoint.com/personal/license_vnu_edu_ua/Documents/Rozporядження%20про%20проведення%20внутрішнього%20аудиту%20ОПП%20(ОНП).pdf)) з метою виявлення недоліків та визначення проблем, які можна вирішити протягом півроку в ОП. Результати внутрішнього було обговорено на засіданні Вченої ради аудиту та розроблено заходи з покращення внутрішньої системи якості вищої освіти (витяг з протоколу засідання вченої ради №8 від 23.06.2020 р. https://volnu-my.sharepoint.com/personal/license_vnu_edu_ua/Documents/витяг%20з%20протоколу.pdf) щодо упорядкування груп забезпечення ОП; пропагування принципів академічної доброчесності; розробки процедури про визнання результатів навчання отриманих у неформальній освіті, оптимізації сайту Університету. Згідно звіту навчально-методичного відділу протягом 2020 р. було розроблено і затверджено Положення про вирішення конфліктних ситуацій у Волинському національному університеті імені Лесі Українки. Винесено на обговорення проекти Положення про групу забезпечення спеціальності та гаранта освітньої програми у Волинському національному університеті імені Лесі Українки та Положення про порядок розробки, затвердження, періодичного перегляду та закриття освітньої програми у Волинському національному університеті імені Лесі Українки. Відповідальність за виявлення недоліків та покращення змісту ОП покладається на такі підрозділи Університету: навчальний відділ, навчально-методичний відділ забезпечення якості вищої освіти, відділ технічних засобів навчання «Центр інноваційних технологій та комп'ютерного тестування», факультети (інститути), методичні комісії факультетів (інститутів) студентське самоврядування. Протягом 2020 -2021 років система внутрішнього забезпечення ЗВО зазнала позитивних змін і має перспективи для подальшого розвитку.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ОПП "Географія" проходить первинну акредитацію, тому зауважень та пропозицій щодо її реалізації за результатами акредитаційної експертизи ще не було.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

У ЗВО формуються культура якості, впроваджується політика забезпечення якості вищої освіти, що сприяє розвитку освітньої діяльності. У ЗВО створено Навчально-методичний відділ забезпечення якості вищої освіти, який здійснює внутрішній аудит ОПП. Гарант ОПП та група забезпечення за спеціальністю повністю відповідають за розробку та реалізацію ОПП. На всіх етапах реалізації ОПП "Географія", її розробки, перегляду, моніторингу залучені здобувачі, представники студентського самоврядування, роботодавці, випускники та інші стейкхолдери. НПП постійно оновлюють зміст навчальних дисциплін на основі власних наукових досягнень і сучасних практик у галузі географії. Академічна спільнота долучена до до процедур внутрішнього забезпечення ОПП "Географія" через рецензування програм навчальних дисциплін, навчальних видань (підручників, навчальних посібників, практичних порадиноків, практичних посібників, методичних посібників, атласів тощо. Відділ технічних засобів навчання "Центр інноваційних технологій та комп'ютерного тестування" забезпечує впровадження сучасних інформаційних технологій у навчання та обробку результатів опитування здобувачів, випускників, пропозицій до проектів ОП. Навчальний відділ проводить планування, організаційно-методичне забезпечення, контроль за організацією навчального процесу. Комітет з етики запроваджує і контролює дотримання етичної політики та Кодексу академічної доброчесності Університету. Всі учасники освітнього процесу послідовно дотримуються принципів академічної доброчесності. В процесі спілкування з членами академічної спільноти з'ясовано, що вони поінформовані стосовно питань розвитку і вдосконалення освітньої діяльності за ОПП "Географія", сприймають політику та процедури забезпечення якості як корисні та готові долучатися до удосконалення внутрішньої системи забезпечення якості.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Сильною стороною в контексті даного критерію є розроблення нормативно-правової бази для забезпечення якості освіти у ЗВО. Створення Навчально-методичного відділу забезпечення якості освіти, Науково-методичної ради,

стейкхолдерів (https://forms.office.com/Pages/ResponsePage.aspx?id=UyHPee_cNk6rjIIICyNmqi_WMC93k2tEosC2-MweB2RUNDRWR1RDUDBNMULNEdCUDM1RIFaJZZOS4u).

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Університет оприлюднює достовірну інформацію про ОП на своєму веб-сайті. Всі зацікавлені стейкхолдери мають можливість ознайомитись зі змістом, цілями, очікуваними РН та ОК освітньої програми “Географія”. Інформація про зміст ОК вільного вибору наведена у формі силабусів та робочих програм дисциплін. Робочі програми та силабуси обов'язкових і вибіркових дисциплін розміщені у вільному доступі на сайті ЗВО у каталозі освітніх програм (<https://vnu.edu.ua/uk/all-educations>).

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

На сайті ЗВО створено окрема сторінка “Громадське обговорення ОП” та google форми для внесення пропозицій стейкхолдерів. Створено “Каталог освітніх програм та вибіркових дисциплін”.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Основним способом комунікації зі стейкхолдерами є особисте спілкування, що обмежує їх коло і пропозиції щодо ОП. Рекомендовано популяризувати та застосовувати можливості дистанційного обговорення та внесення пропозицій, наявних у ЗВО.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ЗВО дотримується принципів прозорості та публічності під час освітнього процесу. Нормативні документи, які регулюють освітній процес є зрозумілими та доступними на сайті для всіх зацікавлених сторін. ЗВО надає достовірну інформацію про ОП та своєчасно оприлюднює їх проекти. Проте, для забезпечення моніторингу та виявлення недоліків в ОП, потребує посилення щодо інформування для залучення широкого кола стейкхолдерів до громадського обговорення та оприлюднення отриманих результатів на сайті ЗВО. Суттєві недоліки відсутні, надані ЕГ рекомендації дозволяють сформулювати висновок щодо відповідності даного критерію рівню “В”.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Пасько Володимир Феодосійович

Члени експертної групи

Кушнір Анатолій Степанович

Брайнінгер Ольга Іванівна